ÉRK. 1906. ÁPRILIS HÓ 17

Székelyudvarhely, 1906. XII. évfolyam, 30. szám. Vasárnap, április 15.

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előljárók egesz évre 8 K, tanitók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon — Egy példány 10 fillér. — Telefon

FŐSZERKESZTŐ
Dr PÁL ERNŐ
ÜGYVÉD.
FELELŐS SZERKESZTŐ: Dr HINLÉDER FELS ÁKOS ÜGYVÉD
SZÉPIROD. FŐMUNKATÁRS: FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:
Kossuth Lajos utca 15. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betüvel 8 fillérért, más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyilt-tér sora 1 K.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. szám.

Föltámadáskor.

Az Istenember föltámadott. Pedig a hatalmát féltő gazság valósággal keresztre feszitette — ártatlanul. Az Istenember senkinek nem vétett; csak az igazságot hirdette és cselekedte — ingyen, isteni lelkének sugallata szerint.

Magyarország szabadsága, független önállósága is régóta kereszten függ. Hitvány kufárok nyerészkedtek rajta. A hatalmukat féltő gazok, a két lelkü hazaárulók Judás-pénzen megvásárolták és tovább adták, mint közönséges árucikket.

Krisztus a gonosz kufárokat ostorral verte ki a templomból; a nép megnyugodott. Csupán az alkuszok agyarkodtak ellene. A magyar haza vezérférfiai most ugyanigy cselekszenek. A piócákat leverték és leverik az ország testéről, hogy megmentsék az életerőt föntartó vért ereinkben. És az alkuszok, a vevők és eladók most is agyarkodnak, vagyis a szentélyből kidobottak, nem hisznek megsemmisült voltukban...

*

A tavasz balzsamos illatu levegője áradt szét Udvarhelyvármegyében is. Jól eső érzés tölti el keblünket, mert győzött az igazság; szinte észrevétlenül aratot diadalt...

Alig öt hóval ezelőtt poroszlók állották körül ősi vármegyénk székházát. A hatalomnak vélt *alakot* őrizték. Az abszolutizmusra, minden alkotmányos szabadságunk eltörlésére vállalkozott pribékhad kirendeltje: halványan, megtörten, a rettegéstől megmerevülten — a mellékajtón lopózkodott be. A törvényt, önállóságot, függetlenséget becsülni s azért meghalni is kész honfiak és honleányok: felháborodással, gyülölettel fogadták...

Késő ősz volt. Hideg tél köszöntött be csakhamar. Az erőszak embere a hazafi lelkeket felmelegiteni semmiképen nem tudta. Pedig mindenütt ott volt, ahol nem is várták, ahol csak — megtürték azért, mert valamikor tisztelték, sőt bálványozták. Ez azonban sehogy sem jelentette a kétes értékü méltóság elismerését, tiszteletét.

Az utóbbi közgyülésen még elnökölt. Probálkozott védelmezni és védekezni, de már érezte, hogy letörött. Ismét körülvették azok, akiket a csalókafény elvakitott. Bizalmat akartak szavazni; mesterségesen éltetni próbálták, de féltek a botránytól; a bizalmi kérdést fölvetni nem merték. „Sziverősitő"-re volt szükségük. Az utolsó éther-injekciót ama nyolcvan aláirás képezte, amelyet borközi állapotban a „hü csehek" kicsikartak...

*

Legnagyobb szükségünkben ismerjük meg igazi jóbarátunkat, önzetlen jóakarónkat.

A nemzeti ügy védelmezésénél igazán sikra szállani vármegyénkben kevesen akartak. A mindenáron főispánt pártolni szokott tömegből alig nehány bátor és elszánt férfi akadt, aki jobban szerette hazáját, annak alkotmányos szabadságát, mint az amugy sem állandósitható erőszak felkinálkozott emberét.

A kicsiny tábor élén küzdött *Ugron* Ákos, vármegyénk uj főispánja is. Ott állott az alkotmányvédő vármegyei 40-es bizottság élén, mint annak köztiszteletben és szeretetben álló elnöke.

A szabadság, egyenlőség, testvériség hajnala felderült Minden magyar ember szive érzelmeit, hazafias meggyőződését szabadon, üldözés nélkül követheti. Ezt az irányt vallja és követi ma már Magyarország felelős miniszteriuma. Ezt fogja képviselni Ugron Ákos, Udvarhelyvármegye most kinevezett főispánja is.

A béke-jegyében jön haza; jogot, törvényt és igazságot hirdet majd. Nem fogja tehát a klikkuralmat szolgálni. Nem türi el, hogy néhány uralomra vágyó alak pajtáskodjék és eközben a közvagyon falánkoló egyesek szabad prédája legyen.

Bizunk igazság szeretetében s meg vagyunk győződve, hogy ismert tapintatos bölcseségével utat-módot talál az itt-ott felburjánzó gaz gyökeres kiirtására. Előre is biztosithatjuk ő méltóságát arról, hogy az igazság-, politikai becsületességért folytatandó esetleges küzdelmeiben minket állandóan oldala mellett talál. De ott fogja látni e székely anyavármegye minden tisztességes polgárát is maga mellett. Mert hiszen egy nemesen gondolkozó, szülőföldjeért igazán érző férfiut jóindulatu, hasznos köztevékenységében elősegiteni, a legszebb polgári kötelesség.

Őszinte szeretettel üdvözöljük tehát és kivánjuk, hogy körültekintő gondosságával, igazi ősi székely lángoló hazaszeretetével párosult munkája áldásthozó legyen. Munkássága elhagyatott szegény népünkre boldogságot, sok örömet árasszon.

*

Nehány nappal ezelőtt még alig hittünk a feltámadásban. Kétkedve lapoztuk végig a történelem évkönyveit. Ezek minden lapja kétségbe vonhatatlanul azt bizonyitotta, hogy nincs az a nemzet, mely föl ne vetné a nyers hatalom által föléje hengeritett sirkövet. Mégis ugy hittük, hogy mind ez hazugság — ennek a nemzetnek föltámadása többé nem lesz.

Csalódtunk! Kishitüek voltunk és ezért most bünhődnünk kellene, ha nem lett volna már elég az, hogy hónapokon keresztül láncok között, tehetetlen vergődéssel kellett türnünk a rosszak, a hitvány lelkűek zsarnoki gőgjét.

Feltámadtunk! Nemcsak harangok kongása, nemcsak magasra szálló egyházi zsolozsmák hirdetik e feltámadást, de mindezeknél harsogóbban köszönti az uj korszak hajnal-hasadását a meghatottság néma imája, a mely millió és millió magyar kebelből száll Isten, a magyarok Istene trónusa elé.

Nincs széles e világon nemzet, mely oly soká megtürte volna testén az olyan fekélyt, melyet mi hónapokon át jámbor megadással magunkon viseltünk. Most már elég volt. A megtorlás órája ütött.

Judás az áruló lelkiismeret mardosásának esett áldozatául. Ahasver örökké, pihenés nélkül, hazátlanul bujdosik. Ami Judásaink bünhödése keservesebb lesz — *élni* fognak. Mardosó lelkiismeretük foszlánynyá fogja tépni lelküket. Ami Ahasvereink pedig nem éjszakánként, titokban fognak bujdosni, de milliók szeme láttára keringenek majd rögös, tövises utjukon...

A kérlelhetetlen bünhödés e hangsulyozása, talán disszonáns hangnak fog tetszeni ezen ünnepi órákban, midőn odakinn az egész keresztény világ a szeretet nagy vértanujának ünnepét üli meg. De mi csak emberek vagyunk és nem lehetünk mentek az emberi természet fogyatkozásaitól sem... És csak akkor lesz igazi feltámadása a magyar nemzetnek, akkor jön meg végleges husvétja hazánknak.

A politikai helyzetről.

A kormány programja.

Szerdán este a Royal-szálló nagytermében a függetlenségi pártkör helyiségében terjesztette elő Wekerle Sándor miniszterelnök a szövetkezett pártok tagjai előtt a kormány programmját.

Kossuth Ferenc nyitotta meg az értekezletet s azután zajos tetszés és éljenzés mellett kezdette meg Wekerle a következő beszédét:

Az alkotmányos élet szerveinek rendszeres müködésében beállott fönnakadás s főleg az országgyülés rendes müködésének megakadályozása nemcsak magának a parlamentárizmusnak érvényesülését hiusitotta meg, hanem közéletünk teljes megzavarására vezetett. Meghiusult a népképviselet legelemibb alkotmányos jogának, a költségvetési jognak gyakorlása, fönnakadt az adminisztráció, károsodtak és egyenes veszedelemben forogtak anyagi érdekeink, erkölcsi javaink, szóval alapjukban rendültek meg közállapotaink s az elzüllésnek jelei mutatkoztak.

Minden kicsucsosodott az alkotmány teljes és nyilt felfüggesztésének veszedelmében, a mely mulhatatlan és önmagától beall már az által, ha az országgyülés a törvényes határidőben egybe nem hivatik.

Midőn valóban már csak órák választottak el e veszedelem beálltától, mindennél sürgősebb föladatnak kellett tekintenünk az alkotmányos élet folytonosságának biztositását Első föladatunkul kellett és kell tekintenünk, hogy a közigazgatás körében s az állami igazgatás egész terén az alkotmányos rendet és a jogfolytonosság elvét minden irányban helyreállitsuk s az alkotmányos életen ejtett sebeket jogrendünknek megfelelőleg és különös tekintettel a jogellenesen sértett személyi igényekre haladék nélkül orvosoljuk. (Taps.)

Ez a minden alkotmányos érzületü és hazafias ember lelkét uraló elsőrendü és halaszthatatlan politikai szükséglet egyesitette a különböző politikai táborokat s inditott bennünket, sokban különböző nézeteket valló férfiakat arra, hogy egyesülve s együttesen müködjünk legalább amaz átmeneti idő tartamán át, a mely az alkotmányos rendnek s a teljes joguralomnak nemcsak helyreállitására, hanem a jövőre kiható biztositására nézve is szükséges. (Éljenzés.)

Erre vállalkoztunk, a mint ez különben másként nem is lehet az adott közjogi alapon. (Madarász József közbeszól Negyvennyolcas alapon! Nem hatvanhetes alapon!) Wekerle Sándor miniszterelnök: Vállalkoztunk erre, a mint ezt másként nem is követelte senki, elveink és politikai nézetünk teljes és sértetlen föntartásával, érvényesitésének jogával, egyedül azt a korlátozó igéretet téve, hogy a közös hadseregnél a vezényleti és a szolgálati nyelv függőben hagyott kérdéseinek megoldását ezen átmeneti idő alatt sem nem kezdeményezhetjük, sem nem támogathatjuk.

Az államélet kontinuitásának alkotmányos biztositása végett először

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

is indemnitást kérünk azoknak az állami kiadásoknak törvényes teljesitésére, amelyeket a kényszerhelyzetnél fogva, amelyben a kormányzatot átvettük, az államélet fönnakadásának elkerülése végett egyelőre az elodázhatatlanság keretében saját felelősségünkre vagyunk kénytelenek teljesiteni.

Fölhatalmazást kérünk továbbá az állami bevételek igénybe vehetésére, majd az 1905. és 1906. évi és a müködésünk további tartamára eső szokásos évi állami költségvetésnek tárgyalását fogjuk javasolni, beleértve a delegációk által már megszavazott fölszerelési hitelekből az illető évekre eső részleteknek fedezését is. Állami kiadásaink törvényes teljesithetése és a közös kiadások fedezhetése végett alkotmányos jogrendünknek megfelelően ajánlani fogjuk a horvát-szlavon országokkal a korábbi országgyülések által kiküldött országos bizottságok javaslata értelmében kötendő pénzügyi egyezmény elfogadását (Éljenzés), továbbá az Ausztriával közös kiadások számszerü megállapitása végett s hozzájárulásunk aránykulcsának megállapitása végett az országos bizottságok mielőbbi kiküldését. (Általános helyeslés.)

Javaslatba hozandjuk az eddigi véderő törvényeinkben megállapitott ujoncjutaléknak megajánlását, de átmeneti kormányzásunk tartamára fölemelt ujoncjutalékra nézve kötelezettséget nem vállaltunk.

A vám- és kereskedelmi ügyek tekintetében a törvény tilalma ellenére kötött vám- és kereskedelmi szerződések által előidézett sérelem alkotmányos orvoslása lesz feladatunk (Éljenzés), de mivel nincs kilátás arra, hogy e tényleg életbeléptetett szerződéseken nemzetközi bonyodalmak és saját érdekeink veszélyeztetése nélkül változtatásokat eszközölhetnénk, a kényszerhelyzet azok elfogadásának ajánlására indit bennünket. Ellenben az Ausztriával fönnálló viszony tekintetében, habár ugyancsak a külfölddel kötött szerződések közbeeső vámok szedését és a szabad forgalom korlátozását kizárják, oda fogunk törekedni, hogy az önálló vámterület jogállapotáról a tényleges külön vámterület állapotára térjünk át (Hosszantartó lelkes éljenzés és taps.) annyiban, hogy a vámszövetség helyett a két állam közötti vámszerződések alakjában juttassuk érvényre a már előkészitett tarifát és vámegyezményt s csak ha ebbeli törekvéseink sikerre nem vezetnének, leszünk kénytelenek ajánlani azt, hogy az 1899. évi XXX. törvénycikkben kimondott viszonosság mondassék ki az uj alapon, a külfölddel kötött vám- és kereskedelmi szerződések tartamára.

Ugyancsak Ausztriával való viszonyunk szabályozásának körében kell felemlitenem azt, hogy mindent el fogunk követni a gazdasági helyzetünket oly vitálisan érdeklő valutarendezési müvelet keresztülvitele s a készpénzfizetések felvétele érdekében. (Általános helyeslés.)

Hogy az alkotmányos élet igaz feltételeit jövőre nézve is biztositsuk, végül elő kell készitenünk a demokrácia követelményeinek teljes érvényesülése végett a választási jog reformját (Lelkes éljenzés és taps), annak az elvnek szemmeltartásával, hogy a magyar állameszme nemzeti jellegének sérelme nélkül minden hivatott tényező jogosultságának s különösen a munkáselem jogosultságának érvényesülése mellett az általános szavazati jog elve keresztülvitessék. (Zajos éljenzés és taps.) Ennek a reformnak keresztülvitele s az uj alapon eszközlendő választások megejtése után megszünik az a feladat, amelyre vállalkoztunk s a nemzet egészének szélesebb alapon megnyilvánuló akaratnyilvánitása után beadjuk lemondásunkat.

A továbbiakra nézve kölcsönösen fenn van tartva a szabad elhatározás joga. Sem mi nem vállalunk továbbmenő kötelezettséget, sem ő felsége a király nem tett bárminemü előleges igéretet.

Miután nem programmot adok jelenleg, mert a programmot bővebben kifejteni az egybegyülendő országgyülés előtt leend helyén, hanem jelenleg csak azt az alapot kivánom ismertetni, amelylyel a kormányzásra vállalkoztunk, nem terjeszkedem a részletekre s azokra a különböző pártok közötti nézeteltérésekre indokul nem szolgáló különböző feladatokra, amelyek az alkotmányos élet rendes menetében felmerülő szükségleteket hivatvák kielégiteni s melyek megoldása s a törvényhozás előtti javaslatba hozatala kormányzati tevékenységünknek természetes folyománya, hanem befejezésül csak annyit kivánok felemliteni, hogy a küszöbön álló képviselőválasztásoknál minden rendelkezésünkre álló törvényes eszközökkel utját álljuk a visszaéléseknek. Elősegitjük a nemzet szabad akaratának hamisitatlan megnyilvánulását s ugy e választásoknál, valamint kormányzásunk egész tartama alatt s annak minden ágazatában különös nyomatékkal fogjuk gondozni a közélet tisztaságát, valamint a jogrendnek érvényesülését. Ezen az alapon kérjük támogatásukat. (Lelkes éljenzés és taps.)

Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter, mint az értekezlet elnöke ezután ezeket mondotta:

— Mindnyájunk nevében meleg köszönetet mondok ő exellenciájának azért, hogy szives volt belebocsátkozni egy rövid programm kifejtésébe. Ismétlem, amit ő mondott, hogy e téren kötelessége tulajdonképpen az országgyülés megnyitása után az országgyülésen lesz teljesitendő. Szivesség és előzékenység volt részéről, hogy nekünk ennyit is elmondott. (Igaz! Ugy van! Éljenzés.) Ezt tehát megköszönjük neki. És én is aláhuzottan megteszem azt a nyilatkozatot, hogy mindazok a pártok, amelyek egyesültek, amelyek egyesült erővel állitják helyre Magyarországon az alkotmánynak, a jognak, a törvénynek, a tisztességnek és a becsületességnek az uralmát (Élénk helyeslés és éljenzés), hogy mindezek a pártok azzal a feltétellel és elhatározással egyesültek, hogy mindegyik teljes mérvben megtartja saját programmját. Csakis ez volt az erkölcsi alap, amelyen eddig is müködhettünk; ezen az erkölcsi alapon mindvégig meg is fogunk maradni. (Élénk helyeslés és éljenzés.)

Képviselőválasztások előtt.

Az uj országgyülést folyó évi május 19-ikére hivta össze a király. A képviselőválasztások megejtését pedig folyó évi április 29-től május 8 ig terjedő határidőre tüzte ki. Nálunk az összes kerületekben — előreláthatólag — még folyó hó 30-án megtörténnek a képviselőválasztás. A központi választmány különben e hó 19-én tartja ülését, melyen az előintézkedések megtörténnek.

Felhivás Udvarhely városának hazafias közönségéhez!

Megszületett a béke — s mi harcot hirdetünk! Kiméletlen, kegyetlen harcot, amelynek végén béke nem lesz, amelyben csak akkor fogunk megállani, mikor végleg kivertük gyülölt ellenségünket, mely jóbarátként tolvaj módra bevette magát családi szentélyünkbe — kivertük egész Magyarországról!

Harcot hirdetünk az osztrák iparcikkek ellen!

Kicsiny hadseregünk szemkápráztató gyorsasággal növekszik, mint a hógörgeteg: jaj lesz annak, akit utban talál!... Ezrek veszik körül zászlónkat immár, öregek, ifjak, nők és gyermekek, kik szent lelkesedéssel tüzik keblükre szent jelvényünket, a tulipánt s jönnek velünk oda, ahová... Mindnyájunknak el kell menni!...

Mintha a földből kelt volna ki, mintegy varázsütésre állt elő az igazi nemzeti hadsereg, a magyar ipar hadserege, amely harcba megy minden ellen, ami nem magyar!

Óh nem politikai harcról van itt szó — ott gyöngék vagyunk, társadalmi harcot hirdetünk, amelyet diadalmasan megvivhatunk, ha összetartunk, mert nagy társadalmi erő van bennünk — csak nem tudtuk eddig!

Szervezetlenek voltunk... Divatos jelszó volt mindig az: „Pártoljuk a magyar ipart!“, de az organizáció hiánya miatt csak jelszó s a pusztában visszhang nélkül elkiáltott szó maradt mindig. A vevőközönség továbbra is a bécsi portékát kereste, a kereskedő továbbra is Ausztriába vitte a pénzt, s ki törődött azzal, hogy minden évben ijesztően nagyobb számokat közöl a statisztika, azokról a szerencsétlen honfitársainkról, kik átvándorolnak a tengeren, a nemzeti ipar, az öntudatos nemzeti munka hazájába — mert hazájuk nem ad munkát, kenyeret!

.. De bekövetkezett az idők teljessége s az ujjá született nemzeti önérzet nyomán megszületett a magyar ipar hadserege, mely hadjáratot indit, a nemzeti erő vámpirja — az osztrák ipar ellen.

... Alig egy hete, hogy megalakult a kolozsvári egyetemi ifjúság kebelében a „Sorompó“ ifjusági magyar ipar pártoló liga, mint a Magyar Védő Egyesület Erdélyrészi Osztályának ifjusági bizottsága s azóta meghóditotta Kolozsvár társadalmát. Ezrekből áll ma már a fiatal hadsereg, mely fegyvert sem fogott még s máris győzelmet aratott: 39 kolozsvári kereskedő esküdött fel zászlaja alá s mondotta ki, hogy Ausztriából nem vásárol ezentul semmit! Hátha még megmozdul a sereg...

De még kevesen vagyunk igy is... Kolozsvár a miénk, a magyar iparé,

A „SZÉKELY-UDVARHELY“ TARCÁJA.

A székelyek reáltörténete 1562—1691-ig.

Irta: **Connert János**, ford. **Balásy Dénes.**

(23. folytatás.)

Hogy eredetileg az egyesek katonai teljesitő képességére való tekintet volt a zsinórmérték, amely szerint a székely népnek három rendbe osztása megtörtént, azt látjuk a magyar királyok különféle rendeleteiből, amelyek szerint a széki tisztviselőknek a hadiszemle tartását meghagyják. Mikor aztán idők multával a három rend között bizonyos jogi különbség is keletkezett, természetesnek látszik, hogy a két első rend tagjai minden erejökkel azon voltak, nehogy a harmadik rendbe kerüljenek, amely degradatio, megalázás volt szemökben. E miatt találkozunk már korán a primpilusok panaszaival, amelyek szerint a tisztviselők őket a harmadik rendbe tették, holott csak ideig-óráig nem volt lovuk.

Hogy a két legfontosabb hivatal a székben a két első rend kezébe került idővel, az egészen természetes és aligha keltett ellenzést a harmadik rendben. De mikor a XV. században az összes esküdtszéki állások is a primorok és primipilusok hatalmába kerültek s igy a harmadik rend tényleg a két első rend mindinkább hatalmaskodó önkényének ki lőn szolgáltatva, erre a harmadik rendből is kitört az osztályöntudat és eget kért. Az 1466-iki zabolai gyülésen a harmadik rend viharosan követelte, hogy a széki törvényszék esküdtjeinek fele az ők rendjökből való emberek közül választassék. A harmadik rendnek a más két rend elleni szokatlan elkeseredéséről fogalmat a gyülekezetnek csak az a határozata adhat nekünk, mely szerint az, aki ezen megállapodások ellenére cselekszik és bujtogat, vagy pedig ha valakinek az igazát *eltitkolná* vagy *meghamisitaná*, a mennyiben a vizsgálat ezt bebizonyitaná, az elevenen megnyuzassék és a bőre szalmával kitömessék. Mindamellett a harmadik rend törvényes képviselethez még ugy sem jutott és hogy a lejtős uton még lejebb csuszott, annak bizonysága a fölebbviteli törvényszék felállitása Udvarhelyt 1505-ben, mikoris a harmadik rend embereinek fölvétele az esküdtek közé, még szóba sem került.

Hogy a rendek viszonya a Székelyföldön hasonló módon kezdett alakulni a vármegyeivel, azt épen a *zabolai gyülés végzéseiből* olvashatjuk ki. Magyarországon t. i. egyes rakoncátlan főurak egész a területi függetlenségig fejetlenkedtek föl és csak Mátyás király vasmarka volt képes őket nyakon szoritani, de utána a gyönge királyok üstökét aztán ők tartották a markukban. A Székelyföldön is megpróbálták egyes vagyonosabb primorok a főbb hivatalokat megkaparitani és azoktól, akiket a székely szokásjog illetett volna, a magok kezébe keriteni s jog és törvény helyett durva önkényt honositani meg, kreáturáik, cimboráik által. Igy pl. egyszer az egyik széki kapitány alárendeltjének, egy bizonyos Miklósnak, a széki gyülés mindennemü birói végzését megsemmisiti. Törvénytelenül és erőszakkal egyes primorok a falu lakosai tiltakozása dacára befurták magokat egyes helységbe, a hol telkök sem volt, de a melyben a falunak a meglevő szokásjog szerint szántókat s egyéb fekvőségeket kellett nekik adni. Pénzt kölcsönözgettek a megszorultaknak, azt erőszakkal maguk vették fel rajtuk aztán, adósaikat megtámadták az utcán, betörtek házaikba és karddal és bottal szereztek magoknak igazságot. Az ilyen eljárásokat a széki gyülési határozatok aztán utonállásnak és erőszaktételnek bélyegzik és meghagyják, hogy minden hitelező birói uton keresse a maga igazát s hogy csak a birónak van hatalma adósra végrehajtást vinni s annak is csak akkor, miután azt a széki törvényszék bünösnek találta.

A primorok a harmadik rendbe tartozókat mindennemü mezei munkára kényszergették; földet szántani, kaszálni, buzát aratni s egyéb dologra. Erre nézve állapitja meg a gyülés, hogy a harmadik rend ilyen szolgálatokra nem kötelezhető, legfölebb csak az, aki a primorok kérésére önként ajánlkozik ilyesmire s hogy a harmadik rend tagjai annak tartoznak szolgálni, akinek kedvök tartja. Ezt azzal okolja meg a gyülés, hogy a harmadik rend a *primorok szolgálatának nincs alávetve*, őket nem uralja, vagyis semmi jobbágy munkára nem szoritható. Ez a határozat, ugy látszik, a szegény embereknek uraik megválasztásában való személyes szabadságát s önálló elszegődhetését akarta biztositani. Ha valószinünek is látszik, hogy a primorok adósaikkal és nekik a személy szerint elszegődöttekkel szemben néha tulságra ragadtatták is magokat, abba sincs lehetetlenség, hogy erőszakosságaikat másokra is kiterjesztették. A határozatok szövege ez utóbbi magyarázatot nyilván megengedi. Az ellentétek ily körülmények közt annyira kiélesedtek, hogy nyilt lázadás tört ki 1465-ben, miközben a harmadik rend pusztitja a primorok birtokait, házaikat fölgyujtja s vagyonukat elharácsolja. Most aztán a rablott holmi visszaadására s a széthányt házak fölépitésére kellett fanyalodnia, jövőre azonban az ilyen zendülések vagyon- és fejvesztéssel sujtatnak... Ez az 1465 körüli zendülés csak kicsiség, de szomoru előjátéka volt mégis annak a nagy támadásnak, mely csaknem 100 évvel később történt, 1662-ben.

(Folyt. köv.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

de azé kell hogy legyen egész Magyarország!

Vegye ki részét a társadalmi harcból Udvarhely városának hazafias közönsége is, esküdjék fel a mi zászlónk alá!

Szervezzen a Magyar V. E. udvarhelymegyei bizottságaként egy lelkes gárdát a magyar ipar védelmére, mert nem elég a tulipánt szivünkön hordozni s lelkesedni üres jelszavakon, de tenni is kell végre!

E lelkes gárda küzdjön egy felől vállvetve, mint áttörhetetlen phalanx nagy anyagi és erkölcsi erejével minden osztrák törekvés ellen, de küzdjön egyedeiben is ugy, hogy minden katonája a saját küszöbe előtt huzzon sorompót, álljon őrt s verjen vissza minden osztrák árut oda becsempészni akaró törekvést!

Ha igy teszünk önálló vámterület nélkül is megnyerjük a nagy harcot, kivivjuk a magyar ipar diadalát, megnyitjuk a nemzeti jóllét, nemzeti erő erőszakosan bedugott forrásait!

„Sorompó" liga szabályai a következők:

1. A »Soropó« ifjusági ligának tagjai a M. V. E. Erdélyi Osztályának ifjusági bizottságát alkotják.

2. Az ifjusági liga tagjává lehet minden honfi és honleány.

3 A »Sorompó« ligának minden tagja belép a Magyar Vedő Egyesületbe, mint annak fogadalmas tagjai.

4. A liga jelvénye a Tulipán kert által elfogadott tulipán, melynek viselése a liga minden tagjára kötelező.

5. A liga célja: a magyar ipar védelme a legszivósabb következetességgel minden irányban, viszont az idegen, legkivált osztrák árukkal szemben sorompót állitani minden ház küszöbén.

6. A liga minden tagja kötelezi magát, hogy teljes erejével odahat, hogy az ország minden részében, főképen lakóhelyén a liga eszméjét minél szélesebb körben terjesszse

7. A liga minden tagja kötelezi magát, hogy a liga által bojkottált üzletekből egyáltalában nem vásárol s arra törekszik, hogy ettől másokat is visszatartson.

8. A liga minden tagja kötelezi magát, hogy csakis olyan cegeknél vásárol, a melyek a Magyar Védő-Egyesület táblájával rendelkznek.

9 A magyar ipar által még nem termelt iparcikkeket lehetőleg nélkülözni, a nélkülözhetetlen iparcikkeket pedig az osztrák ipartermékek föltétlen mellőzésével szerzi be.

10. A liga minden tagja kötelezi magát, hogy a társadalmi bojkott alatt álló egyénekkel és hasonló hozzátartozóikkal minden érintkezést megtagad.

11. A ligába való belépés sajátkezü névaláirással történik. A liga vezetését 30 tagu bizottság intézi.

12. Mindezen pontok megtartását a liga tagjai becsületszavukra fogadjak.

E 12 pontot kell nekünk kivivnunk, megtartanunk — amint kivivták s megtartották a negyvennyolcas idők hősei 12 pontjukat!

Ezt kell betartani — de betartani hidegen, vaskövetkezetességgel ....

Hangos jelszavakon ne lelkesedjünk ezután — egyáltalában ne is lelkesedjünk, arra volt már elég időnk, elég.

Hallgassunk — és tegyünk!

Hegyi István.

Pálma, olajág és tulipán-virág.

Virágvasárnapján hármas ünnepünk volt. Derüs, verőfényes szép tavaszi reggelen az áhitatos keresztények ihletett lélekkel siettek a templomokba, amelyeknek tornyai fényárban ragyogtak.

Délelőtt a Jeruzsálemi diadalmas bevonulás emlékére szenteltünk ünnepet. Lelkünk elszállott Jézushoz, az igazságért keresztre feszitett Megváltóhoz, akinek egykor utjába pálmát hintettek, ezzel tüntetvén ki azt a legelső és legnagyobb eszményi szocialista vezért, aki lobogójára az egyenlőség, testvériség és szabadság magasztos jelszavait irta.

Délután már a szeretet, béke és egyetértés olajágát vittük és helyeztük az igaz hazafiság szivünkben fölemelt szent oltárára. Mellünkre tüztük a hazai iparvédelem és a nemzeti lelkesedés tulipán jelvényét.

A jótékony nőegyesület 3 órakor, a vármegyeháza kistermében tartotta meg népes választmányi gyülését.

Itt beható tanácskozás után kimondották a hazafias törekvések támogatását, a nemzeti nevelésre törekvést, a fényüzés mellőzését és a hazai iparpártolást. Innen 5 órakor a „Hungaria" termé'e vonultak és Damokos Andorné elnöklete mellett szervezték a „tulipán-kertet". De jól értsük meg, miszerint itt nemcsak arról van szó, hogy tulipán jelvényt vásároljunk és azt föltüzvén, ideig-óráig viseljük, hanem inkább arról, hogy kitartással és rendithetetlen bátorsággal lépjünk a cselekvés terére.

A kitartás diadalra vezet; a szalmatüz ellobog!

EGYHÁZI ÉLET.

Szent Antal-estély. Az április 22-én a róm. kath. főgimn. nagytermében este 7 órakor az alábbi programot állitották össze: 1. Ének Szent Antalhoz Németh Gyula. 2. Szaval: Florián Mariska. 3. Énekel Baranyai Margit es Krusniczky Elek. 4 Felolvas: Burger Arthur. 5. Melodrámát ad elő Diemár Kálmán. 6 Szaval: Orbán Domokos. 7. Melodrámát ad elő: Friedler Frigyes. 8 Záró beszédet tart: Fazakas Gáspár. 9. Ének: Német Gyula. Ez az utolsó est müsora, melyre — tekintettel ez estélyek nemes céljára, a szegények fölsegélyezésére — az érdeklődők minél nagyobb számban való meg jelenését kérik a rendezők.

Epitsünk Székelyudvarhelyen templomot! Az egyházközség előljárósága a városunkban épitendő unitárius templom javára ujabban a következő kegyes adományokat vette: Jánássi Gyula és id. Szakács Károly 50 K, Ürmösi József lelkesz gyüjtése folytán a h. szt.-páli egyházközségben adakoztak: pénzben Ürmösi József 2 K, Tamás Sándor 50 f, Sándor János 40 f, Szabó Dénes, Abrán János, Benedek József, Balázs Mózes 20—20 f. Béla Mózes 14 f, Kovács Julis, Ötves Ádám, Máté András, Dáné József, Kovács Lajosné, Imre Istvánné, Máté Mózes, Mátyás Miklós, Gábor Mihály 10—10 f, Dobi György 8 f. Gabonában: Barta Mózes, Dimén Ferenc, Bence Dénes, Bencze Balázsné, Dimén Domokosné, 1·12—1·12 K — Dombi Mózes. Dimén István, Sándor Lajos, Török Józsefné 56—56 f. Imre Sándor, id. Dimén Elek, Szabó Gábor, id. Dimén Lajos, Ravasz Miklós 42—42 f. Török Sándor, Szabó János, Gábor Lajos, Imre János, Geréd Ferenc, Geréd Dávid, özv. Máté Andrásné, Tamás Elek, Derzsi Mózes, Szabó Domokos, Dimén Dániel, ifj. Dimén Elek, Dimén Sándor, Sándor Ferenc, Sándor Juliána, Dimén Mózes, Bató Domokos, Csáki Mózes, Szabó Lajos, Zolán Ferenc, Dombi Pál, Török Mózes, id. Dimén József és Gábor Márton 28—28 f. Kovács Mihályné, Vas János, Béla Sándor, Barta Mózes, Kupás József, Gergő Sándor, Hátszegi Mihályné, Tót Péterné, ifj. Csáki János, Imre Ferenc, Péter András, ifj. Imre Sándorné, Péter Mózesné, Szász Péter. ifj. Dimén Sándor, Gábor Andrásné, Máté Sándor, Kovács Péter, Kovács József, Saláti András, Szabó Mihály, Sándor József, Török Ferenc, Kovács Ferenc, Csala István, ifj. Dimén Lajos, Molnár Ferenc, Péter Lajos, Molnár István, ifj. Sándor József, Imre Sándor, Szabó Mózesné, Török Péter, id. Szabó János, Béres István Bató Lajos, Dimén Dénes 14—14 f értéket. Együtt 25 K Az IL. közlemény összege: 11855 K 34 f. E közlemény összege 75 K, összesen 11930 K 34 f.

— **Unitárius Istentisztelet.** Husvét vasárnapján és hétfőjén d. e. 10 órakor kezdődőleg a vármegyeház nagytermében unitárius istentisztelet lesz. Az első napon az urvacsora is kiszolgáltatik a hiveknek.

KÜLÖNFÉLÉK.

Husvétkor.

Ünneplő tömeg jár az utcán,
Zajongva, ünneplő ruhában,
Szinte fájt ez a vig zsibongás,
És kis szobámba visszavágytam . . .
Itten ülök most elmerengve
Husvét magasztos ünnepén,
Ünnepi érzés száll szivembe,
S meggyőződve szent hitembe
Csodás, nagy erőt érzek én . . .

Másért ujjong most az én lelkem,
Mint a tömeg, mely lenn zajong,
Ott hivságos földi örömnek,
Mulatozásnak hangja zsong . . .
Ki gondol ott a nagy Mesterre
Sok hosszu századév után? . . .
Mi a népet templomba hajtja,
Hogy gépiesen mormoljon ajka
Óh nem a hit . . . szokás csupán . . .

Őt hivságos vágyak vezérelik,
Ő e szent napnak nem örül,
Csak azért, hogy felhasználhatja
Földi vágyaknak eszközül . . .
Hogyha imáját elmormolta
Utcára, korcsmába siet,
Óh nem uj élet ünnepnapja,
Hanem a vétkek, bünök napja
Én nagy mesterem, a tied!

Én tudok mégis lelkesülni . . .
De csak ha egyedül vagyok,
Ha kis szobámban, egymagamra
Csendesen álmodozhatok . . .
Akkor sóhajtok fel: Hozsánna
Neked, feltámadt gondolat!
Akit ember meg nem feszithet,
Téged dicsőség, Hymnusz illet
Szent, megfeszitett áldozat!

Fájó szivemnek megmutattad,
Példát adtál nagy mesterem,
Hogy annak, ami nagy, magasztos
Tövis, és nem virág terem . . .
Tövis koszorut kell hordozni,
Mindenkinek, ki jó, igaz . . .
Ha arculköpnek, megfeszitnek
Meggyógyit balzsama a hitnek
Mert minden kinban ez vigasz . . .

Feltámadunk, — ami nagy eszme
Azt megfesziteni nem lehet,
Feltámadás a koronája
A hivőnek, ki szenvedett!
Megfeszitheti a Gonoszság,
De meg nem halhat az soha,
Virággá lesz a tövis, melyet
Gunykacaj közt hordozni kellett,
S diadalut a Golgotha!

Feltámadás a megfeszitett
S gazság erős fegyvere,
Zsarnokát ezzel már az eszme
Óh már mennyiszer győzte le!
S legyőzi mindig! földi fegyver
Rajta győzelmet nem vehet,
Feltámadásod ezt példázza
A szenvedőknek Messiása,
És ezért oly szent ünneped!

Hány csüggedőnek hoz ma vigaszt,
Ki elveszite már a hitét,
Rajtuk, miként a nap sugárit
Balzsamát ekép hinti szét . . .
Felmelegül kihült szivük ma,
S ha járja is a Golgothát,
A mártirok csüggedt csapatja
Mely vesztett hitét visszakapta,
Emelt fővel szenved tovább!

Hegyi István.

— **Olvasóinknak** — előfizetőinknek és munkatársainknak — boldog husvéti ünnepeket kivánunk!

— **Lapunk legközelebbi száma** a husvéti ünnepek és kiadóhivatalunknak Kossuth Lajos utca 31. szám alá leendő áthelyezése miatt — folyó hó 22-én (vasárnap) fog megjelenni.

Éljen Dr PÁL ERNŐ ügyvéd, a függetlenségi és 48-as Kossuth-párt képviselőjelöltje.

Polgártársak!

Dr Pál Ernő ügyvéd, ak Kossuth Lajos szülőföldjén szivta magába a törhetetlen 48-as eszmék iránt való hüséget s aki egész életében a függetlenségi párthoz tartozott, elfogadta Székelyudvarhely város képviselőjelöltségét.

Hazafias tisztelettel kérünk minden választópolgárt, teljes bizalommal csatlakozzék Dr Pál Ernő tiszta 48-as függetlenségi képviselőjelölt zászlója mellé. Juttassuk diadalhoz a hamisitatlan, a haza boldogitását megvalósitani hivatott függetlenségi lobogót!

Éljen Dr Pál Ernő 48-as Kossuth-párti képviselőjelölt!

— **Királyi meghivó levél** érkezett Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottságához, amelyben ő felsége az 1906—1911-iki országgyülést folyó évi május 19-ik napjára Budapestre hivja egybe. Ezen királyi meghivó levél kihirdetése végett Dr Damokos Andor alispán a vármegye törvényhatósági bizottságát folyó hó 19-én (csütörtökön) d. e. 9 órára rendkivüli közgyülésre hivta meg. A királyi kézirat kihirdetését városunk képviseletének ugyancsak e hó 19-én d. u. 2 órakor megtartandó közgyülésre tüzték ki.

— **Főispáni beiktatás.** Ugron Ákos főispán beiktatása — értesülésünk szerint — folyó hó 22-én történik meg nagy ünnepélyességgel. Az uj főispánt banderiummal fogadják. Közönségünk apraja-nagyja részt vesz az alkotmányos, közszeretetben álló főispán ünneplésében, annál is inkább, mert vármegyénk szülötte s minden tekintetben olyan ember, aki hivatva van a vármegyét vegrevalahára a megérdemelt helyes irányba vezetni. Nem fogja engedni, hogy a gazság és pajtáskodás elhatalmasodjék s elnyomja a becsületes törekvést. Isten hozza és tartsa meg a 48-as eszmék kipróbált harcosának körünkben!

— **A hitelszövetkezet köréből.** Az Orsz. közp. Hitelszövetkezet Amberboy József kir. pénzügyi számvizsgálót — saját kérelmére — a székelyudvarhelyi ipari és gazdasági hitelszövetkezetnél viselt felügyelő bizottsági tagsági tisztétől buzgó

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

tevékenységének elismerése mellett felmentette. Egyuttal helyébe a központ képviseletében Péterffy István kir. pénzügyi számellenőrt nevezte ki.

— **Eredménytelen** fürdőzést sok sok céltalan kisérletezést takaríthat meg, ki bármily sulyos természetü csuz és köszvényes bántalmánál az orvosi körök által melegen ajánlott Zoltán kenőccsel tesz kisérletet, melyről ezer és ezer gyógyult állitja, hogy hatásában felülmulhatatlan. Üvegje 2 kor. a Zoltán-féle gyógytárban, Budapest, V, Szabadságtér.

— **Dr Kállay Tamás** az Udvarhely vidéki 48-as függetlenségi párt jelöltje programmbeszédét folyó hó 22-én (vasárnap) d. u. 3 órakor fogja megtartani Székelyudvarhelyt, a választókerület székhelyén.

— **Illatszerek** (öntözésre) igen olcsó áron Mészáros Zoltán fodrásznál (Kossuth utca) szerezhetők be.

— **Pontos szobafestő.** A költözködések küszöbén egy pontos és szorgalmas szobafestőre hivjuk fel a közönség figyelmét. Klein Zsigmond szobafestő (lakása Kossuth Lajos utca 65. sz. alatt) mindenfele szobafestési munkát pontosan és olcsón teljesit. Gazdag minta-kollekcióval rendelkezik s a legkényesebb igényeket is kielégiteni képes. Tulipánokat igen szép kivitelben fest.

— **Husvéti öntözésre** finom illatszerek olcsó áron (20 fillértől felfelé) kaphatók Szabó Ödön fodrásznál, Kossuth-utca 7. sz.

—

Megyefőnökök hattyudala.

Nekünk is beadott a béke,
Számunkra is bealkonyult,
Isten veled jó ruha, jó koszt —
Ó büszke mult, ó büszke mult!

Én Istenem, mi lesz belőlem,
Hova menjek most már, hova?
Megyefőséghez más nem kellett,
Ó csak pofa, ó csak pofa!

A hazaáruláshoz ennyi
Kvalifikáció elég,
S voltam kitünő, finom, buzgó
Kormány-cseléd, kormány-cseléd.

Nagyon rossz üzletet csináltam,
Midőn eladtam a hazát . . .
Most szörnyü sejtelem nyilallik
Szivemen át, szivemen át.

Nem kapok tisztességes állást
Én elvetemült rongy egyén,
Dijnoknak sem vesznek föl engem
A vármegyén, a vármegyén.

Koplalni fogok, mint egy állat.
— Mily szörnyüséges változás! —
S mit hozzám vágtok: szomjan-étlen
Összekereslek a szeméten
Ó záptojás, ó záptojás!

Közbirtokossági ügyek.

A székelyföldi erdőbirtokosságok magánjogainak elkobzása.

Igen fontos, a Székelyföld összes erdőbirtokosait érdeklő okmányt hozunk nyivánosságra. Ezzel is igazolni kivánjuk ama nagyarányu akció alapját, melyet báró Orbán Ottó közbirtokossági elnök és a „Székely-Udvarhely“ szerkesztősége megindított.

Most már alkotmányos kormány áll az ország élén, az országgyülés is összeül és főképen: pár nap mulva képviselőválasztások lesznek.

Az erdőbirtokosságok fontos, elodázhatatlan érdekében állónak tartjuk, hogy a képviselő jelöléseknél odahassanak, hogy a Székelyföld összes képviselői állást foglaljanak az állami erdőkezelés megszüntetése mellett és a közbirtokosságok szerződésileg biztositott magánjoga megvédelmeztessék.

Aki ami ügyünkért harcolni nem kész, az képviselőnk nem lehet!

Az országgyüléshez intézendő kérvény megszerkesztése folyamatban van és közelebbről az eddig csatlakozott birtokosságok elnökségeihez megküldjük.

Ime itt adjuk az állammal kötött szerződést, a mint következik:

Szerződés,

mely az ennek kiegészitő részét képező kimutatásban megnevezett községi és volt urbéres közbirtokossági erdők kezelésének a m. kir. államerdészet részéről átvétele ügyében a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszterium 1888. évi 38181 számu leirata, az érdekelt erdőbirtokosok képviselői részéről létrehozott egyetértő elhatározása, a vármegye törvényhatóságának hozzájárulása és a közigazgatási erdészeti bizottságnak határozata alapján, a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszter részéről feltételezett jóváhagyás fentartásával a következőkben köttetett:

1. Az Udvarhelyvármegye területén lévő politikai- és hitközségek és közbirtokosságok tulajdonát képező erdők, valamint az 1879 évi XXXI t.-c. 17. §-a alá nem tartozó magánbirtokosok tulajdonában levő véderdők, a fennálló törvény értelmében állami kezelésbe átvételnek azon kijelentéssel, hogy azok összes fa- és másnemü termése, bárminemü jövedelme az illető birtokosokat illeti.

2. Az államerdészet a kezelést az 1888. évi október hó 1-től teljesiti s ennek javára negyedévi előleges részletekben évi 9600 (kilencezerhatszáz) forint fizettetik. Az államerdészet az erdők kezelését egyelőre 20 (husz) évre, ezen határidő után is addig, mig a politikai és hitközségi és közbirtokossági erdőkre az állandó üzemtervek elkészittetnek vállalja el, ha azonban ezen kezelés teljesitését nem találná célszerünek, jogában áll azt oly képen felmondani, hogy a felmondás évére következő 2 (két) naptári év lejártával az állami kezelés megszünik.

3. Az államerdészet részére fizetendő évi kezelési költségnek az adóhivatalhoz való pontos befizetésének biztositása tekintetéből a vármegye törvényhatósága az államerdészetnek fizetendő kezelési költség pontos befizetéséért felelősséget vállal s illetőleg ezen költség előleg negyedévi részletekben a vármegye pénztára által az udvarhelyi m. kir. adóhivatalnak megküldetvén, az erdőbirtokosok részéről fizetendő pénzösszeg a vármegye törvényhatósága utján hajtatik be s az erdőbirtokosok érdekében teljesitett fizetések a vármegye pénztárának ez uton téritttetnek meg.

4. Az erdőbirtokosok kötelesek arról gondoskodni, hogy a kezelés sikeres teljesitéséhez szükséges szá mu erdőőr mindenkor rendelkezésre álljon, kik a szolgálati szabályzatban a vadászat és halászat felügyeletére, illetve a vadászati és halászati tilalom ellenőrzésére is kötelezendők.

5. A kezelést teljesitő állami erdőtisztek az államerdészet igazgatásának vezetése és fegyelmi hatósága alatt állanak s ettől vezendik azon szolgálati utasitást is, melynek értelmében a kezelésükre bizott erdők körül eljárni tartoznak.

6. Az erdőbirtokosok, az állami kezelésbe átvett erdők gazdasági ügyeinek intézésébe az erdőtörvény s illetve a gazdasági üzemterv korlátain belül szabad rendelkezési joggal birván, a kezelést teljesitő erdőtisztek szolgálati utasitasai a birtokosokat képviselő testület meghallgatása után állapittatnak meg.

7. Az államerdészet elvállalja a kezelésében vett erdők gazdasági üzemterveinek elkészitését is, oly feltétellel azonban, hogy az erdőbirtokosok az üzemtervek készitéséhez szükséges munkásokat kivéve az államerdészet által felveendő és fizetendő állandó munkásokat, a községből az erdőre való kimenésre s az ott járásra szükséges fogatokat, valamint a községben a tisztviselők elhelyezésére szükséges lakásokat, avagy az erdőben szükséges lakásra alkalmas kunyhókat az illető erdészeti közegeknek dijmentesen kiszolgáltatni tartoznak.

8. Ha az erdőbirtokosok $^4/_5$ (négyötöd) része azt kivánná, hogy az erdők állami kezelése megszüntettessék, az esetben a tulajdonukat képező azon erdők után, melyekre üzemtervek készittettek, holdankint 30 krajcár munkadij költségtéritést tartoznak az államnak megfizetni; ez összegből azonban annyiszor 5 százalék, ahány évig a kezelés teljesittetett, az illető erdőbirtokosok javára levonásba fog hozatni. A felmondási idő a birtokosok részéről is ugyanaz, mely a 2. pontban az állam részére megállapittatott.

9. A kezelésben átvett erdők őrzésének, valamint a vadászati és halászati tilalom ellenőrzésének pontosságáért az államerdészetet anyagi felelőség nem terheli, a községek által alkalmazott erdőőrök eljárásáért azonban az ellenőrzési erkölcsi felelősséget viseli.

10. Az erdőbirtokosok által rendelkezésre adott erdőőrök, az államerdészet feltétlen rendelkezése alatt állanak s amennyiben szolgálatra — bármily okból — alkalmasoknak nem ismertetnének, az államerdészet részéről szabadon elbocsáthatók

11. Az erdőbirtokosok elvállalják azon kötelezettségét is, hogy az erdők kezelésével megbizott erdőtiszteket a fennálló kincstári szabály szerint megillető, valamint a hivatali helyiségek fütésére szintén fennálló szabály szerint szükséges és a földmivelés-, ipar és kereskedelemügyi m. kir. miniszterium által kimutatandó tüzifa mennyiséget a kincstár által megjelölendő helyekre saját költségükön dijtalanul és pedig kifogástalan minőségü, méter hosszuságu hasábfában a házhoz szállitandók és felhatalmazzák a kincstárt, hogy azon esetre, ha a kérdéses tüzifa a kincstár részéről kitüzött határidőben be nem szállittatik, az esedékes faszükséglet az erdőbirtokosok költségeire és veszélyére bármily módon és árban megvásárolhassa. Az ez által keletkező költségeket az erdőtulajdonosok, illetve a vármegye pénztára, a felhivástól számitandó 14 nap alatt tartoznak a kincstárnak megtéríteni.

12. Az alkalmazott tisztviselőknek meg van engedve a kincstári erdőtisztek részére szabályszerüen megállapitott marhaállományt a székhelyükön lévő községi legelő területén, vagy az e célra kijelölt erdőrészekben dijtalanul legelteini.

13 Ezen szerződésből származható bárminemü peres kérdésekre nézve aláveti magát mind két fél a marosvásárhelyi kir. járásbiróság által sommás eljárás utján hozott itéletnek.

14. Ezen szerződés az államerdészetre csak akkor válik kötelezővé, ha az a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszter, valamint Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottsága által jóváhagyatik.

Budapest, 1888. augusztus 16.

A m. kir. államerdészet részéről

Bedő Albert s. k.,
országos főerdőmester

Székelyudvarhelyt, 1888. szept. 29.

Dr Török Albert s. k.,
alispán, elnök.

116—1888. törv. biz. sz.

Ezen szerződés jóváhagyatik Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottságának Székelyudvarhelyt 1888. évi október hó 6-ik napján tartott rendes közgyüléséből

P. H. *Dr Török Albert*,
alispán.

Földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszter.

62,474—I szám.

Ezen szerződést a m. kir. belügyminiszterium f. évi november hó 27-én 76,450. III b szám alatt kelt hozzájárulása alapján 1889. évi január hó 1-én életbe lépő joghatállyal ezennel jóvá és helyben hagyom.

Budapest. 1888. december 5.

P. H. *Széchenyi* s. k.

Hogy ezen másolat a bélyegtelen eredetivel megegyező, ezennel hivatalosan bizonyitom.

Budapest. 1888. december 8.

P. H. *Oherolli* s. k.
s. h. igazgató.

*

Ha valaki ezt a szerződést elolvassa, lehetetlen, hogy abból igazságunkról meggyőződést ne szerezne; lehetetlen, hogy a közbirtokosságok és az egész székelység sérelmeit ne látná.

A szerződést pontonként külön fogjuk majd ismertetni.

Igyekezzenek a birtokosságok minél számosabb hivet ügyünknek megnyerni, hogy akciónk keresztülvitele annál biztosabb legyen.

CSARNOK.

FELTÁMADUNK...

Irta: Dr KIRÁLY PÉTER.

Ti, a kik gonosz uton jártok,
Kiktől annyit szenved hazátok,
Ha lesujt az Isten ostora:
Ti nem támadtok fel — soha!
Mi, a kik ma párják vagyunk:
Feltámadunk! Feltámadunk!

Szabadságnak, erénynek, hitnek
Isten érzelmei hevitnek;
Bár sujtson a zsarnoki gazság,
A megtaposott szent szabadság,
Csatatéren bár meghalunk:
Feltámadunk! Feltámadunk!

Hallgassatok rám hivő lelkek!
— Mindég az Istennel pereltek
Azok, a kik a jókra törtek:
Mind feltámadt a kit megöltek!
Mi az Isten pártján vagyunk:
Feltámadunk! Feltámadunk!

Javithatatlan gonosz párák
Az égboltot sárral dobálják;
De rajtok az ég boszut áll:
Arcukra viszahull — sár...
Mi értük is imádkozunk:
Feltámadunk! Feltámadunk!

Ha elnyomják a jót a rosszak
S gazdálkodnak, a mint szoktak...
Mi türünk, a mig türhetünk,
De aztán... igaz Istenünk
Nevében bárha meghalunk:
Feltámadunk! Feltámadunk!

KÖZGAZDASÁG.

Az udvarhelyvárm. gazdasági egyesülettől.

Hirdetmény.

Az udvarhelyvármegyei gazdasági egyesület f. hó 17-én d. e. 10 órakor, a vármegyeház kistermében választmányi ülést tart, a melyre a választmány tagjai meghivatnak.

Tárgysorozat:

1. A májusi közgyülés tárgysorozatának előkészitése.
2. Intézkedés a szüzgulya ügyében.
3. Folyó ügyek.

Székelyudvarhely, 1906. április 11.

Az elnökség.

Társ-szerkesztő és laptulajdonos:
Betegh Pál
Kiadja: Betegh Pál és Társa ujságkiadó intézete.

A felelős szerk. helyett:

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Választási zászlók, jelvények és falragaszok

mindenféle kivitelben a legelőnyösebb árban gyorsan és pontosan készittetnek

Betegh Pál és Társa könyvnyomtató- és könyvkötő-intézetében

Támogassuk a székely ipart! **Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca.** Támogassuk a székely ipart!

TULIPÁNOS

VIZSGAI IRÁSLAPOK!

nemzeti szinü nyomtatással, igen finom magyar gyártmányu papiroson, kizárólag

BETEGH PÁL ÉS TÁRSA

könyvnyomtató- és könyvkötő-intézetében

Székelyudvarhelyt

kaphatók. 5 százalék az Udvarhelyvármegyei Tanitók Otthona javára. 100 drb 1 K 50 f. Vidéki megrendeléseket a beérkezés napján, pontosan elintézünk. Mintákkal bárhova ingyen és bérmentve szolgálunk.

Öt hold kaszáló Felsőboldogasszonyfalvi réten bérbe kiadó. Értekezni lehet Székelyudvarhelyen Biró Sándornál.

Ravasz róka

az ember mégis, hogy a

Ceres-étel-zsirt

(kókuszdióból) is feltalálta. Minden étel, mit vele készitünk, könnyen emészthető és jóizü.

Schicht György „Ceres" tápszermüvek osztálya, Aussig E|m.

A Liniment. Capsici comp.,
a Richter-féle Horgony-Pain-Expeller pótléka.

Ezen elismert kitünő és fájdalomcsillapító bedörzsölésul használt háziszer bevásárlásánál, — a mely minden gyógyszertárban kapható, — mindig figyelemmel legyünk a **„Horgony"** védjegyre és a Richter czégre.

---

egészségi és közmetszet szempontból felülmulhatatlan.

Brázay-féle Kölni-viz

az illatszerek legkiválóbbja.

Brázay-sósborszesz.

nélkülözhetetlen háziszer.

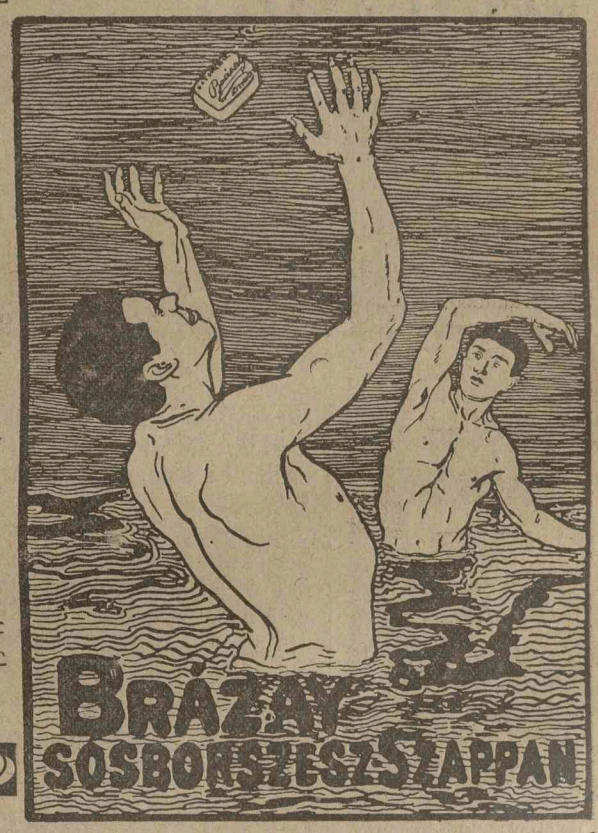

Jelszavam: szolidság, pontosság és mérsékelt árak!

Uj cipészüzlet!

Van szerencsém a helybeli és vidéki közönség tudomására hozni, hogy a barátok templomával átellenben **Batthyány-tér** 11. szám alatt üzletet nyitottam. Raktárt tartok mindenféle férfi, női és gyermek cipőkben. Rendelésre a legjobb anyagból olcsó árban pontosan szolgálok.

Teljes tisztelettel:

Szőcs Gergely.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH LTD

Budapest, Váczi-körút 63,

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztitó-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyüjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, szecskavágók, répavágók, kukoricza-morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egyetemes aczél-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Baross, Borszéki és Kászoni vizek!

Üzletáthelyezés!

Képráma készités!

Ablaküvegezés

Van szerencsém a nagyérdemü közönség szives tudomására adni, hogy üzletemet áthelyeztem az alsó piactérre, az ujonnan épült

Frölichné-féle üzlethelyiségbe

hol egyszersmind nagyon szép raktárt rendeztem be mindennemü füszerárukban, porcellán, üveg, gyermekjáték, diszmüáruk, függő, fali és asztali lámpákban.

Amidőn kérem a nagyérdemü közönség szives pártfogását, igérem, hogy igyekezni fogok minden esetben igen tisztelt vevőimet a legjobban és legolcsóbban kiszolgálni.

Teljes tisztelettel

SZENTPÉTERY GERGELY.

Államilag ólomzárolt lucerna és lóhere magvak. Valamint baltacin-, répa- és fümagvak. Valódi erfurti konyha-, kerti- és virágmagvak a legjobb minőségben a legolcsóbb árakon.

Mindig friss füszeráruk!

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Gyertyántty J. fiai vasnagykereskedésében Székelyudvarhelyen.

Gróf Roon-féle lábatlani Cementgyár állandó nagy raktára páratlan jó minőségü román és portland cementből zsákok és hordókban legolcsóbb árakban

Kiadó lakás Az Orbán Balázs-utcában a 47 ik számu 2 lakásu kőház azonnal kiadó. Bővebb felvilágositást ad Orbán Dénes Orbán Balázs-utca.

Három szép szoba, konyha, kamara külön udvarral stb. hozzátartozóival együtt kiadó. Cim a kiadóhivatalban.

Aki gyorsan és elő, nyősen házat-birtokot, üzletet, árut venni vagy eladni akar, **Aki** bármiféle állást vagy foglalkozást keres, o o o **Aki** lakást, üzletet, birtokot, stb. bérbe venni vagy adni kiván, o o o o o o o o **biztosan és leggyorsabban eléri célját, ha igénybe veszi a „SZÉKELY-UDVARHELY“ apró hirdetés rovatát.**

FIGYELEM!

A késmárki gyár bejegyzett védjegye:

VALÓDI SZEPESSÉGI VÉD-JEGY ECHT ZIPSER

Megbizható legjobb minőségü hirneves valódi szepességi **lenvászon** és **damasztáru** minden nagyobb üzletben kapható. Késmárki gyártmány csak az, mely ezen védjegygyel van ellátva.

HAZAI IPAR!

Védjegy: „Horgony“

A Linim.nt. Capsici comp.,

a Horgony-Pain-Expeller pótléka

egy régjónak bizonyult háziszer, mely már több mint 36 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult **köszvénynél, csúznál** és **meghüléseknél** bedörzsölésképpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, a mely a **„Horgony“** védjegygyel és a **Richter** czégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. **Ára** üvegekben 80 filler, 1 kor. 40 f. és 2 korona és úgyszólván minden gyógyszertárban kapható. — Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél, **Budapesten.**

Richter gyógyszertára az „Arany oroszlánhoz“, Prágában.

Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi szétküldés.

Hamisítványoktól óvakodjunk. Utánzatoktól óvakodjunk.

A szépség egyik főkelléke a szép arcbőr.

Minden hölgynek módjában áll ezt megszerezni,

a FÖLDES féle

Margit-créme

csodás hatásu arckenőcs használata által.

A Margit créme egy rendkivül finom, kellemes sikosságu, gyorsan felszivódó, kedves illatu vegyszer, mely már az első kisérlet alatt mintegy behizelgi magát; a bőrnek rögtön kellemes puha bársonyszerü tapintatot ad, 10—20 nap alatt teljesen átalakitja a bőrt, nyomtalanul eltüntet szeplőt, májfoltot és mindennemü bőrtisztátlanságot.

Előnyös tulajdonsága ezen crémnek, hogy a bőrt nem teszi zsiros tapintatuvá, fényessé, mint más kenőcs, sőt ellenkezőleg annak fényét, mint a puder elveszi, minél fogva nappal is alkalmazható. A bőrt táplálja, mitől az gyermekded üdeséget, teltséget, bársonyszerü puhaságot és kellemes tapintatot nyer.

Leglényegesebb előnye, hogy **higanyt, ólmot nem** tartalmaz és igy teljesen ártalmatlan.

Ára egy tégelynek 2 K, kis tégelynek 1 K.

Margit-szappan 70 f, **Margit-puder** 1·20 K, **Margit-arcviz** 1 K, **Margit-fogpép** 1 K.

Készíti:

FÖLDES KELEMEN

gyógysze ész. Aradon.

6 koronás rendelések bérmentve küldetnek

Kapható: Koncz Ármin és Solymossy János gyógyszertárában.

KÉRJEN

csak

Seller és Kary-féle

EREDETI

legjobb tisztitószer minden lábbelihez, fekete és sárga szinben. Különösen ajánlható boxcalf, oscaria, chevreaux és lakkcipőhöz. Bécs, XII|I

Modern kárpitos

és diszitő

SZÉKELYUDVARHELY.

A tavaszi idény és költözködések alkalmából van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy mindennemü szakmámba vágó munkákat u. m.: selyem és szalon garniturákat, szőnyeg- és ebédlődiványokat, török heverőket, matrácokat a legfinomabb kivitelben izlésesen és a legolcsóbb árak mellett készitek.

Függöny felrakást és modern draperiákat, diszitéseket, valamint butor be- és kicsomagolást jutányos áron vállalok el.

Molytól megtámadott butorszövetek kitisztitását felelősség mellett vállalom el.

A n. é. közönség szives pártfogását tisztelettel kéri

Stern I.

Kossuth-utca 16.

A MIKOR A KERESKEDŐ pihen, helyette a reklám dolgozik. CARNEGIE.

A „SZÉKELY-UDVARHELY“ hirdetése a legeredményesebb.

A tisztelt háziasszonyoknak

legmelegebben ajánljuk a

valódi :Franck: kávé-pótlékot

mint legjobb pótkávét,

belföldi nyersanyagból gyártva

Franck Henr. fiai

honi gyárában

Kassán.

Véujegy.

D X 6938 N. 05 I. J. W. L.

KÖNYVNYOMTATÓ- ÉS KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET

BETEGH PÁL ÉS TÁRSA

KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS PAPIRKERESKEDÉS

Versenyt kizáró olcsó árban elfogad és szakszerü, izléses kivitelben készit el mindennemü

nyomtatványt és könyvkötői munkát

Költségvetés ingyen és bérmentve!

Egyleteknek és könyvtáraknak különösen mérsékelt árszabás! Egyházi, iskolai, szolgabirói, községi, körjegyzői, ügyvédi, végrehajtói nyomtatványok áruháza

A Székelyföld legnagyobb és legolcsóbb nyomtatvány-raktára.

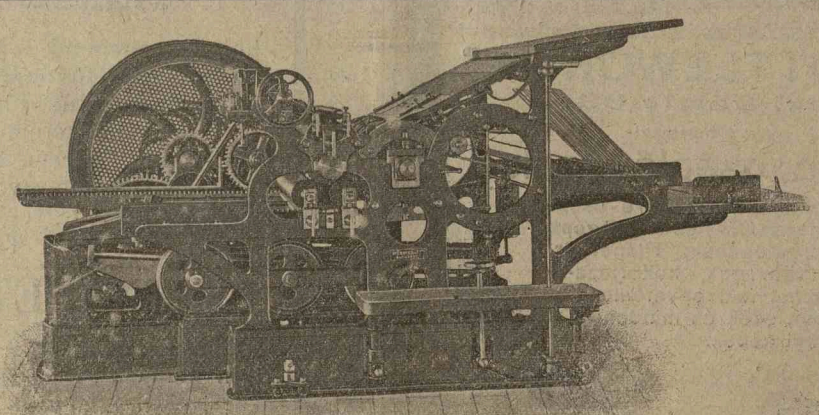

Folyóiratok, hirlapok, irodalmi művek eredeti áron, költségfelszámitás nélkül megrendelhetők.

Zeneművek papir-, iró- és rajzszerek

nagy választékban és olcsó árban!

Teljes könyvtár- és irodaberendezések mérsékelt árak mellett. Szakszerü, kifogástalan kivitel!

SZÉKELY-UDVARHELY

legelterjedtebb függetlenségi lap szerkesztősége és kiadóhivatala

Nyomatott Betegh Pal és Társa könyvnyomtató intézeteben Székelyudvarhelyt, 1906.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.